

LANDSTINGET BLEKINGE

Landstingsdirektörens stab
Utvecklingsenheten
Avdelningen för kunskapsstöd
Helene Bjerstedt

2016-12-12

Ärendenr 2016/01500
Dokumentnr
2016/01500-2

Till
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

s.registrator@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

Förslag till remissyttrande avseende ”Ansvar för de försäkringsmedicinska utredningarna DS 2016:41”, Dnr 52016/07117/SF

Sammanfattning

I betänkandet föreslås att landstingen fr.o.m. den 1 januari 2018 ges ett lagstadgat ansvar att utföra de försäkringsmedicinska utredningarna. Arbetsgruppen inom Socialdepartementet som har arbetat fram det nya lagförslaget har haft i uppgift att lämna förslag till ett lagstadgat ansvar för landstingen att utföra de försäkringsmedicinska utredningarna.

Bakgrund

- En försäkringsmedicinsk utredning är ”en fördjupad medicinsk undersökning” av en försäkrad som utförs av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. En sådan undersökning ska dokumenteras i ett utlåtande som ska kunna användas som underlag när Försäkringskassan ska ta ställning till en försäkrads nedsättning av arbetsförmågan i samband med bedömning av rätten till ersättning eller förmån.
- Landstingen har sedan 2010 genomfört utredningar åt Försäkringskassan vilket har reglerats i särskild överenskommelse mellan Socialdepartementet och SKL. Den senaste överenskommelsen ingicks för perioden 1 november 2016 till och med 31 december 2017. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, har framfört till regeringen att det inte är hållbart att reglera utredningar som Försäkringskassan är konstant i behov av genom tillfälliga överenskommelser.
- Utredningen ” För kvalitet – Med gemensamt ansvar” (SOU 2015:17) som tillsattes av regeringen innehöll ett förslag om lagstadgande av landstingens ansvar. Landstinget Blekinge besvarade denna den 12 juni 2015 och tillstyrkte förslaget förutsatt att landstingen ges möjlighet att genom avtal samverka med ett annat landsting eller annan aktör att utföra utredningarna.

LANDSTINGET BLEKINGE

- Landstinget Blekinge har sedan 2011 samarbetat med Region Skåne vilket gör att blekingepatienterna därmed kan få sina utredningar och utlåtanden genomförda med hög kvalitet. Senaste upphandlingen ägde rum 2016.

Sammanfattning av utredningens förslag:

- Vid prövning av en försäkrads arbetsförmåga enligt socialförsäkringsbalken kan Försäkringskassan som stöd för sitt ställningstagande beställa en försäkringsmedicinsk utredning.
- Landstingen får ett lagstadgat ansvar att utföra de försäkringsmedicinska utredningarna.
- Om ett landsting bedömer att de inte kan göra de försäkringsmedicinska utredningarna kan de sluta avtal med någon annan som kan utföra dem, antingen ett annat landsting eller en privat aktör eller ha en kombination av dessa.
- Försäkringskassan ska fortlöpande bedöma sitt behov av försäkringsmedicinska utredningar och ta fram prognoser över behovet som de presenterar för landstingen.
- Utifrån socialförsäkringsbalken får Försäkringskassan ansvara för att ersätta landstingen för de försäkringsmedicinska utredningar som landstingen utför. Landstingen ska få full ekonomisk kompensation för arbetet med de försäkringsmedicinska utredningarna.

Yttrande

Landstinget Blekinge välkomnar att ansvarsfrågan avseende de försäkringsmedicinska utredningarna klagörs och regleras i lag och ställer sig bakom de presenterade förslagen. Precis som utredningen pekar på finns det ingen optimal lösning, men i och med att landstingen ges lagligt ansvar uppnås att det blir ett tydligare ansvar för landstingen i hela sjukskrivningsprocessen. Vi delar synen att det kan gynna svaga grupper att utredningarna utförs nära vård och behandling. Det är också rimligt att landstingen ges detta ansvar eftersom utredningarna ska göras av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Förslaget ger dessutom förutsättning för att långsiktigt utveckla arbetet.

De specifika synpunkterna redovisas utifrån kapitelindelningen i ”Ansvar för de försäkringsmedicinska utredningarna”:

- *Sid 16 - 1.3 Förslag till förordning om försäkringsmedicinska utredningar*

§1 Ändamålsenligt med en kompletterande förordning för att möjliggöra snabbare, enklare förändringar i innehåll och form på utredningarna.

§2 *Utredningsbehovet.* Försäkringskassan ska årligen göra prognoser på sitt behov av antal utredningar per utredningsform så att landstingen kan dimensionera. Landstinget Blekinge anser att det är viktigt att Försäkringskassan gör prognoser med bättre precision.

§4 *Utredningsformer.* Det är förnuftigt att Försäkringskassan ger landstingen och Socialstyrelsen möjlighet att yttra sig innan de meddelar föreskrift om vilken utredningsform som ska tillämpas.

Sid 17 – §5 rörande personalens utbildning anger att Försäkringskassan ska erbjuda utbildning för den hälso- och sjukvårdspersonal som ska genomföra utredningarna. Landstinget Blekinge påtalar vikten av att Försäkringskassan tar detta ansvar fullt ut gällande utformning, planering och praktiskt genomförande av utbildningen för att uppnå lika kvalitet och rättsäkerhet i hela landet.

LANDSTINGET BLEKINGE

Formen för utbildningarna kan säkert variera från plenumform till individuella certifikat via till exempel webutbildning. Idag har landstingen tagit kostnaden för konferenslokaler etc.

Sid 27 – 2.4 Hantering vid handläggning. Det är viktigt att rutinen utvecklas i kombination med ett it-baserat stöd. Nuvarande beställningsrutin upplevs som obefogat krånglig med många onödiga, icke-värdeskapande moment. Problem uppstår troligen också på grund av att den enskilde handläggaren inte tillräckligt ofta beställer dessa utredningar och därmed inte har tillräcklig kunskap om beställningsförfarandet. Detta behöver Försäkringskassan åtgärda.

Sid 29 – avseende utförarna av de försäkringsmedicinska utredningarna anger utredningen att landstingen själva kan välja vilka som ska göra utredningarna. Landstinget Blekinge delar denna synen. Cirka hälften av landstingen gör utredningarna i egen regi (ofta inom ramen för en smärt – eller rehabiliteringsklinik), några utför dem i blandform medan drygt andra hälften av landstingen har valt att upphandla privata aktörer som gör utredningarna. Utredningen menar att landstingen då har bedömt att det inte finns utrymme eller kompetens inom den egna verksamheten. Landstinget Blekinge tillhör dessa landsting som haft svårighet att upphandla i det egna länet och har därför löst kravet på att leverera försäkringsmedicinska utredningar genom att använda samma privata aktörer som region Skåne. På grund av brist på tillgängliga läkare med försäkringsmedicinsk kompetens för att utföra försäkringsmedicinska utredningar, risk för undanträngningseffekt samt risk för jäv mellan behandlande och utredande läkare anser Landstinget Blekinge att det är svårare för ett mindre landsting att klara de krav som ställs på genomförande och leverans i enlighet med särskild tidssatt process. Detta ska också ses i förhållande till de volymer som Försäkringskassan beställer i ett mindre landsting.

4.2.2 Information till den försäkrade. Landstinget delar synen att det är viktigt att Försäkringskassan tar ansvar för att informera den försäkrade vad utredningen innebär och vad den kan få för konsekvenser både om den genomförs eller inte genomförs.

4.2.6 Landstingens samverkan. Landstingen kan sluta avtal med ett annat landsting eller någon annan om att utföra uppgiften att tillhandahålla försäkringsmedicinska utredningar. Landstinget Blekinge tillstyrker och anser att denna bestämmelse är en förutsättning för att lagen ska kunna realiserars. Genom större volymer, vilket kan erhållas genom samarbete, kan de som utför utredningarna få högre kompetens och bättre tillgänglighet samt bättre planeringsförutsättningar. Se även ovan avseende sid 29.

4.2.9 Dokumentation. Landstinget Blekinge anser att det är otidsenligt och skapar onödig byråkrati och omotiverade kostnader, att den dokumentation som Försäkringskassan har försett utredaren med ska lämnas tillbaka. Försäkringskassan bör snarast utveckla ett nationella it-stöd för att möjliggöra en effektivare hantering med sekretess.

4.3.2 Ersättning till landstingen. Landstinget Blekinge framhåller att full kostnadstäckning från staten är ett villkor för att tillstyrka lagförslaget. Detta gäller genomförande, den tämligen omfattande administrationen, lokaler, utbildning, utvecklingskostnader för att höja kvaliteten samt inte minst kostnader för central administration. Landstinget vill också betona vikten av att Försäkringskassan tar fullt ansvar för genomförandet och de totala kostnaderna för utbildningsinsatser för leverantörerna. Formerna för detta har varierat i de olika landstingen. I betänkandet betonas detta i *5.2.1 Ekonomiska konsekvenser* där man säger att förändringen inte ska få några ekonomiska konsekvenser för landstingen utan att full kostnadstäckning ska utgå i alla delar. Det är också viktigt att det är Försäkringskassan, och alltså inte landstingen, som ersätter

LANDSTINGET BLEKINGE

och betalar ut ersättning till den försäkrade för de utlägg vederbörande haft för att kunna genomgå utredningen.

Avslutningsvis

Landstinget Blekinge tillstyrker att de försäkringsmedicinska utredningarna regleras i lag vilket ger landstingen långsiktiga planeringsförutsättningar. I enlighet med tidigare remissvar anser vi att det är av största vikt att landstingen får full kostnadstäckning för utredningarna så att inga resurser tas från hälso- och sjukvårdsuppdraget med risk för undanträngningseffekter.

Landstinget Blekinge anser att utredningens förslag om att samverka mellan landstingen eller annan aktör för att utföra utredningarna är centralt.

Landstinget Blekinge ställer sig också bakom Sveriges kommuner och Landstings (SKL) yttrande över lagförslaget.

Karlskrona som ovan

Kalle Sandström

Landstingsstyrelsens ordförande (S)

Peter Lilja

Landstingsdirektör